

Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO

IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Apropowizacji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu

Rok II

27 kwietnia 1946

Nr 17

Nowy dekret o podatkach od nieruchomości i od lokali

Rada Ministrów uchwaliła nowy dekret o podatkach komunalnych, który ogłoszony zostanie w czasie najbliższym w Dzienniku Ustaw R. P. z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1946 r.

Dekret ten przeprowadza m. i. gruntowną nowelizację dotychczas obowiązujących przepisów o podatkach od nieruchomości i od lokali. Z uwagi na doniosłe w tej mierze zmiany, uważamy za sprawę niezwykle pilną zapoznanie czytelników z najważniejszymi postanowieniami tego dekretu.

PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

1. Przedmiot podatku

Podatkowi od nieruchomości podlegają:

1. w **gminach miejskich** wszelkiego rodzaju nieruchomości z wyjątkiem gruntów niezabudowanych o obszarze ponad 5000 m² użytkowanych stale jako pola uprawne, łąki, pastwiska, sady i ogrody, jak również znajdujących się pod lasami lub wodami zamkniętymi, użytkowanymi dla celów hodowli ryb albo rybołówstwa,
2. w **gminach wiejskich**:
 - a) budynki wraz z należącymi do nich zabudowaniami ubocznymi, podwórzami i placami, niezwiązane z gospodarstwem rolnym,
 - b) budynki wraz z należącymi do nich zabudowaniami ubocznymi, podwórzami i placami, związane wprawdzie z gospodarstwem rolnym, lecz stale użytkowane w całości lub w przeważającej części na podstawie umowy najmu, bądź też użytkowane na podstawie umowy dzierżawy, której przedmiotem są wyłącznie budynki a nie gospodarstwo jako całość.

Za budynki związane z gospodarstwem rolnym, (tzn. nie podlegające podatkowi) uważa się:

1. budynki gospodarcze przeznaczone dla celów gospodarstwa rolnego,
2. budynki mieszkalne zamieszkałe przez właścicieli, użytkowników lub dzierżawców gospodarstw rolnych, ich rodziny i domowników oraz przez osoby zatrudnione w tych gospodarstwach na podstawie umowy o pracę.

2. Zwolnienia

Od podatku są zwolnione:

1. nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa, z wyjątkiem nieruchomości użytkowanych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym; zwolnione są jednak nieruchomości użytkowane przez przedsiębiorstwa państwowe, rozliczające się centralnie ze Skarbem Państwa w ramach budżetu państwowego i wyszczególnione w zarządzeniu ministrów: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu, ogłoszonym w Monitorze Polskim,
2. nieruchomości stanowiące własność związków samorządu terytorialnego z wyjątkiem nieruchomości użytkowanych przez przedsiębiorstwa tych związków oraz przez przedsiębiorstwa pozostające pod ich zarządem; zwolnione są jednak nieruchomości użytkowane przez przedsiębiorstwa związków samorządu terytorialnego, rozliczające się centralnie ze związkiem samorządowym w ramach budżetu danego związku samorządu terytorialnego.

W tym numerze:

Nowy dekret o podatkach od nieruchomości i od lokali — Podatek od wynagrodzeń — Zaopatrzenie przemysłu prywatnego w surowce — Zadania cechów rzemieślniczych — Poradnik księgowego — Wystawa prac przemysłu domowego — Komunikaty.

W najbliższych numerach:

Nowy dekret o podatku dochodowym — Omówienie przepisów o bezpieczeństwie pracy — Poradnik księgowego — Ustawa o budynkach zniszczonych i uszkodzonych — Komunikaty.

Stale działają:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel

Jakie przedsiębiorstwa należy uważać za rozliczające się centralnie, określa ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu zarządzeniem ogłoszonym w Monitorze Polskim,

3. nieruchomości stanowiące własność instytucji ubezpieczeń społecznych, prawnie uznanych wyznań religijnych i ich instytucji, zakładów opiekuńczych, związków zawodowych oraz osób prawnych, których dochód zgodnie ze statutem obracany jest w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe i dobroczynne, jeżeli te nieruchomości lub ich części nie przynoszą dochodu przez wynajęcie lub wydzierżawienie oraz gdy nie są zajęte przez przedsiębiorstwa tych związków, instytucji i osób prawnych,

4. grunty pod drogami i placami oddanymi do publicznego użytku,

5. grunty pod torami kolejowymi należące do kolei samorządowych i prywatnych,

6. grunty niezabudowane, których rozporządzalność na cele budowlane ograniczona jest ustawami nie pozwalającymi na natychmiastową ich zabudowę,

7. nieruchomości lub ich części z powodu złego stanu niezamieszkałe ani też nieużytkowane w inny sposób,

8. nieruchomości zajęte na szpitala odpowiadające warunkom określonym w art. 3, lit. a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 382),

9. budynki wraz z należącymi do nich zabudowaniami ubocznymi, podwórzami i placami, związane wprawdzie z gospodarstwem rolnym, lecz stale użytkowane w całości na podstawie umowy najmu, bądź też użytkowane na podstawie umowy dzierżawy, której przedmiotem są wyłącznie budynki, a nie gospodarstwo rolne jako całość — jeżeli składają się najwyżej z 4 izb,

10. budynki wraz z należącymi do nich zabudowaniami ubocznymi, podwórzami i placami, dla których podstawa opodatkowania nie przekracza 100,— zł w stosunku rocznym.

Ulgi przyznane już na mocy specjalnych przepisów dla nowowzniesionych budowli, części dobudowanych lub nadbudowanych oraz dla lokali w nich znajdujących się, nie zwalniają od obowiązku opłacania podatku od nieruchomości i podatku od lokali pobieranych na podstawie nowego dekretu.

3. Jednostka podatkowa.

Za oddzielną jednostkę podatkową uważa się:

1. w gminach miejskich nieruchomość należącą do jednej lub więcej osób w częściach ułamkowych, lecz nie przedzieloną ulicą, placem lub cudzą własnością,

2. w gminach wiejskich nieruchomość należącą do jednej lub więcej osób w częściach ułamkowych, a położoną na obszarze tej samej gromady.

Grunt, na którym znajduje się budynek wraz z podwórzem, stanowi jedną jednostkę podatkową, nawet gdy budynek został wzniesiony na cudzym gruncie.

4. Obowiązek podatkowy.

Obowiązek podatkowy ciąży na posiadających nieruchomości osobach fizycznych, spadkach wakujących (nieobjętych) i osobach prawnych.

Za posiadających nieruchomości uważa się osoby, które posiadają tytuł własności, lub też które nie posiadają tytułu własności, użytkują nieruchomości jak właściciele. W przypadkach zaś wieczystej dzierżawy — wieczystych dzierżawców.

Obowiązek podatkowy powstaje w pierwszym dniu miesiąca kalendarzowego następującego bezpośrednio po zaistnieniu okoliczności faktycznych, uzasadniających ten obowiązek lub gdy nieruchomość utraciła warunki zwolnienia od podatku.

Dla budynków nowowybudowanych, części dobudowanych lub nadbudowanych obowiązek podatkowy powstaje w pierwszym dniu miesiąca kalendarzowego, następującego bezpośrednio po tym miesiącu, w którym budowa została ukończona, lub też w którym rozpoczęto chociażby częściowe używanie budynku nowowybudowanego, części dobudowanej lub nadbudowanej.

W razie wzniesienia budynku na cudzym gruncie obowiązek podatkowy właściciela budynku powstaje tak jak przy budynkach nowowybudowanych i obejmuje także grunt.

Obowiązek podatkowy kończy się z upływem miesiąca kalendarzowego, w którym nieruchomość utraciła cechy

uzasadniające obowiązek podatkowy bądź uzyskała warunki zwolnienia od podatku.

W razie wzniesienia budynku na cudzym gruncie obowiązek podatkowy właściciela gruntu kończy się z chwilą powstania obowiązku podatkowego właściciela budynku.

5. Podstawa wymiaru.

Podstawę opodatkowania stanowi czynsz z tytułu najmu należny za rok poprzedzający rok podatkowy.

Dla nieruchomości lub ich części nieoddanych w najem albo w dzierżawę, w szczególności dla oddanych bezpłatnie do używania lub użytkowania, za podstawę dla opodatkowania przyjmuje się wartość czynszową w wysokości czynszu, jaki by został uzyskany w razie wynajęcia w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu ustala w drodze rozporządzeń podstawę opodatkowania:

1. dla nieruchomości lub ich części wraz z należącymi do nich zabudowaniami ubocznymi, podwórzami i placami, zajmowanych na inne cele niż mieszkalne (użytkowe),

2. dla gruntów niezabudowanych a które nie są wynajmowane lub wydzierżawiane i dla których nie można ustalić podstawy opodatkowania w formie wartości czynszowej. Podstawa ta może być różna w poszczególnych latach podatkowych a nawet w poszczególnych miejscowościach.

W roku podatkowym 1946 podstawę opodatkowania dla podatku od nieruchomości od części użytkowych stanowi dwunastokrotny czynsz lub wartość czynszowa za miesiąc styczeń 1946 roku.

6. Wysokość podatku.

Podatek wynosi:

1. od podstawy opodatkowania nie przekraczającej 2.000,— zł — 20% podstawy opodatkowania,

2. od wyższej podstawy opodatkowania — 30% podstawy opodatkowania.

Podatek płatny jest w dwóch równych ratach do dnia 30 czerwca i do dnia 30 listopada każdego roku.

7. Ulgi z tytułu naprawy lub odbudowy.

W latach podatkowych 1946 i 1947 będzie pobrany podatek od nieruchomości, bez względu na faktyczny czynsz z tytułu najmu, od podstawy opodatkowania obliczonej na podstawie komornego podstawowego z miesiąca sierpnia 1939 r. w odniesieniu do części mieszkalnej budynków zniszczonych lub uszkodzonych a naprawionych lub odbudowanych zgodnie z dekretem z dnia 26 października 1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 281).

Ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrami Odbudowy i Skarbu mogą powyższą ulgę przedłużać w drodze rozporządzeń na następne lata.

PODATEK OD LOKALI.

1. Przedmiot podatku.

Podatkowi od lokali podlegają wszelkiego rodzaju lokale (pomieszczenia) w nieruchomościach (budynkach), podlegających podatkowi od nieruchomości (a więc także w gminach wiejskich) zajęte zarówno na cele mieszkalne jak i na inne cele (użytkowe).

2. Zwolnienia.

Od podatku są zwolnione:

1. lokale zajmowane przez urzędy państwowe oraz przedsiębiorstwa państwowe, rozliczające się centralnie ze Skarbem Państwa w ramach budżetu państwowego i wyszczególnione w zarządzeniu ministrów: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu ogłoszonym w Monitorze Polskim,

2. lokale zajmowane przez urzędy samorządowe, przedsiębiorstwa samorządowe, rozliczające się centralnie ze związkiem samorządowym w ramach budżetu danego związku.

Jakie przedsiębiorstwa należy uważać za rozliczające się centralnie, określa ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu zarządzeniem ogłoszonym w Monitorze Polskim,

3. lokale zajmowane przez instytucje ubezpieczeń społecznych, prawnie uznane wyznania religijne i ich instytucje, zakłady opiekuńcze, związki zawodowe oraz osoby

piawne, których dochód, zgodnie ze statutem, obracany jest w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe i dobroczynne, z wyjątkiem części tych lokali odnajmowanych lub oddawanych bezpłatnie do użytkowania osobom trzecim, a także z wyjątkiem lokali w całości lub w części zajmowanych przez przedsiębiorstwa tych związków, instytucji i osób prawnych,

4. lokale niezajęte,

5. lokale zajmowane na szpitala odpowiadające warunkom określonym w art. 3, lit a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 382).

Ulgi przyznane już na mocy specjalnych przepisów dla nowowzniesionych budowli, części dobudowanych lub nadbudowanych oraz dla lokali w nich znajdujących się, nie zwalniają od obowiązku opłacania podatku od lokali pobieranego na podstawie nowego dekretu.

3. Obowiązek podatkowy.

Obowiązek podatkowy ciąży na osobach fizycznych, spadkach wakujących (nieobjętych) i osobach prawnych zajmujących lokale lub ich części w charakterze najemców.

Najemcami są lokatorzy główni i osoby wprowadzone do lokalu na mocy orzeczeń komisji mieszkaniowych lub władz kwaterekowych.

Za podatek odpowiadają solidarnie z podatnikiem wszystkie osoby zajmujące z nim lokal lub jego część, za zwyczaj jednak podatku od lokali (pomieszczeń) zajmowanych na inne cele niż mieszkalne (użytkowych) przez podatników podatku obrotowego, odpowiada solidarnie z podatnikiem wyłącznie osoba zajmująca te lokale.

Obowiązek podatkowy rozpoczyna się od początku następnego miesiąca:

1. po zajęciu lokalu,
2. po utracie przez lokal warunków zwolnienia od podatku.

Obowiązek podatkowy kończy się z upływem miesiąca, w którym:

1. lokal opróżniono,
2. lokal uzyskał warunki zwolnienia od podatku.

Zmiany okoliczności faktycznych, zachodzących w ciągu roku podatkowego, mające wpływ na wysokość podatku bierze się pod uwagę od najbliższego miesiąca następującego po miesiącu, w którym zmiany zasły.

4. Podstawa wymiaru.

Podstawę opodatkowania stanowi zasadniczo roczny czynsz obliczony na podstawie komornego przypadającego w miesiącu sierpniu 1939 roku (podstawowego) a dla lokali (pomieszczeń) nieoddanych w najem a w szczególności dla zajmowanych bezpłatnie, wartość czynszowa ustalona w wysokości rocznego czynszu, jaki by został uzyskany w razie wynajęcia w miesiącu sierpniu 1939 r.

W razie niemożności ustalenia w sposób wyżej wskazany wartości czynszowej w odniesieniu do lokali (pomieszczeń) w nieruchomościach, dla których podstawę opodatkowania w podatku od nieruchomości ustalają w drodze rozporządzeń ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu — za podstawę opodatkowania przyjmuje się 5% wartości obiegowej nieruchomości lub jej części z miesiąca sierpnia 1939 roku.

5. Wysokość podatku.

Podatek wynosi:

1. dla lokali mieszkalnych 100% podstawy opodatkowania,
2. dla lokali (pomieszczeń) zajmowanych na inne cele niż mieszkalne (użytkowych) przez podatników podatku obrotowego:
 - a) jeżeli podatnik wykonuje świadczenia rzeczy bądź usług w przeważającej mierze po cenach reglamentowanych 200%
 - b) w pozostałych przypadkach 600%
3. dla lokali użytkowych, zajmowanych przez inne osoby 100% podstawy opodatkowania. Lokal mieszkalny, chociażby w części zajmowany lub użytkowany na inne cele niż mieszkalne, uważa się za lokal użytkowy.

Dla lokalu mieszkalnego lub jego części (100% stawka), w którym zamieszkuje chociażby jedna osoba korzystająca w charakterze najemcy lub podnajemcy z lokalu użytkowe-

go (200% lub 600% stawka), podatek podwyższa się o 200 procent.

Zamiast stawek, o których wyżej mowa w pkt. 1, 2, i 3, miejskie lub gminne rady narodowe mogą wprowadzać opodatkowanie lokali mieszkalnych i użytkowych stawkami stałymi w wysokości uzależnionej od powierzchni, położenia i jakości danego lokalu.

W tym przypadku górna granica stawek powinna być tak obliczona, aby opodatkowanie nie było wyższe niż 3 zł miesięcznie z metra kwadratowego powierzchni użytkowej albo od opodatkowania według stawek wymienionych w pkt. 1, 2 i 3.

Dla lokali, za które komorne pobierane jest w kwocie wyższej od komornego podstawowego lub wartości czynszowej (z miesiąca sierpnia 1939 r.), podstawę opodatkowania stanowi faktyczne komorne (wartość czynszowa) z roku poprzedzającego rok podatkowy.

Dla lokali (pomieszczeń) w nieruchomościach, dla których podstawę opodatkowania w podatku od nieruchomości ustalają w drodze rozporządzeń ministrowie: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu — przyjmuje się podstawę opodatkowania w tym przepisie przewidzianą.

W przypadkach wyżej wymienionych podatek wynosi:

1. dla lokali mieszkalnych	10%
2. dla lokali użytkowych	15%
- podstawy opodatkowania

Uwaga: Podatek od tych lokali mieszkalnych, dla których przewiduje się stawkę podatkową w wysokości 100% lub 10%, obniża się o 75% na rok podatkowy 1946, jeżeli lokale te zajmują w charakterze najemców osoby, zatrudnione w służbie publicznej, instytucjach ubezpieczeń społecznych, w związkach zawodowych oraz w przedsiębiorstwach państwowych i związków samorządu terytorialnego, jak również w przedsiębiorstwach pozostających pod zarządem państwowym i związków samorządu terytorialnego.

Przepis ten obejmuje także osoby pobierające zaopatrzenie emerytalne (ubezpieczeniowe) z funduszy publicznych.

Dekret upoważnia ministrów: Administracji Publicznej oraz Ziem Odzyskanych w porozumieniu z ministrem Skarbu do wydawania rozporządzeń w sprawie całkowitego lub częściowego zaniechania w roku podatkowym 1946 poboru tego podatku oraz w sprawie obniżania podatku w granicach do 75% i w następnych latach podatkowych dla wszystkich lub niektórych grup osób wyżej wymienionych, przy czym ulgi te zarówno w roku podatkowym 1946 jak i w latach następnych mogą być różniczkowane w zależności od wielkości zajmowanego lokalu.

Gminne bądź miejskie rady narodowe mogą w granicach słuszności gospodarczej obniżyć a nawet całkowicie zwalniać poszczególne grupy podatników od podatku od wspominanych lokali mieszkalnych.

6. Podatek od zbytku mieszkaniowego.

Oprócz podatku od lokali gminy miejskie i wiejskie mogą pobierać podatek od części mieszkalnych, które ze względu na swe przeznaczenie lub w stosunku do liczby osób zamieszkujących lokal uważać należy za zbędne (podatek od zbytku mieszkaniowego).

7. Przepisy końcowe.

Przepisy nowego dekretu stosują się do wymiaru i poboru podatków począwszy od roku podatkowego 1946 z tym jednakże, że ulgi przyznane już na mocy specjalnych przepisów dla nowowzniesionych budowli, części dobudowanych lub nadbudowanych oraz dla lokali w nich znajdujących się, nie zwalniają od obowiązku opłacania podatku od nieruchomości i od lokali, pobieranych na podstawie nowego dekretu — począwszy od roku podatkowego 1945.

Z dniem wejścia w życie nowego dekretu tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w przedmiotach dekretem unormowanych a w szczególności:

1. dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr 82, poz 505) z późniejszymi zmianami,

2. dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o podatku od nieruchomości (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 14).

Podatek od wynagrodzeń

Z kół Czytelników otrzymujemy stale bardzo dużo za-
pytań dotyczących zwłaszcza spraw podatkowych. Z uwagi
na dający się poważnie odczuwać brak publikacji, które by
ujmowały całokształt ustawodawstwa w pewnych dziedzi-
nach i to na miarę wydawnictw przedwojennych, zdecydow-
aliśmy się, po pokonaniu trudności związanych z drukiem,
wydawać specjalne Nr. Tygodnika — poza bieżącymi —
obejmujące całokształt pewnych zagadnień. Pierwsze wy-
danie specjalne poświęcone będzie podatkowi od wyna-
godzeń.

Koszty wydania Nr. specjalnych starać się będziemy

utrzymać w granicach minimalnych, niewspółmiernych do
korzyści, jakie publikacje te przedstawiać będą dla naszych
P. T. Prenumeratorów i Czytelników.

Specjalny Nr. o podatku od wynagrodzeń wyślemy
przypuszczalnie razem z Nr. 18 Tygodnika.

Wszystkich zaś Czytelników i Zakłady Pracy (nie Pre-
numeratorów) zainteresowanych tym zagadnieniem, prosi-
my o przesyłanie zamówień na Nr. specjalny do Administra-
cji Tygodnika, t. j. do księgarni Wilak — Poznań, Kantaka
10, Konto P. K. O. V. 4085. Cena około 30,— zł.

Zaopatrzenie przedsiębiorstw przemysłu prywatnego w surowce, półfabrykaty i materiały pomocnicze

Okólniki i zarządzenia Ministertwa Przemysłu, jakie zo-
stały wydane od sierpnia ub. roku ustaliły zasadę, że za-
kłady pracy należące do osób prawa prywatnego przeka-
zuje się właściwym organizacjom gospodarczym, a miano-
wicie: — rzemieślnicze warsztaty pracy izbom rzemieślni-
czym, — prywatne zakłady przemysłowe — izbom przymy-
słowo-handlowym, — a spółdzielcze zakłady pracy — orga-
nizacjom spółdzielczym. — Wymienione organizacje gospo-
darcze współdziałają z przekazanymi im zakładami w
ustalaniu programów planowej produkcji oraz w zaopatry-
waniu w surowce i materiały przemysłowe, — mają też
zleconą przez Ministerstwo Przemysłu kontrolę wykonania
planów prywatnej produkcji przemysłowej. Zaopatrywanie
w surowce i materiały przemysłowe oparte jest na współ-
działaniu tych instytucji samorządu gospodarczego z De-
partamentem Przemysłu Miejscowego Ministerstwa Prze-
mysłu. —

W spełnianiu tych zadań przystąpiła Izba Przemysłowo-
Handlowa już we wrześniu ub. roku do ustalania wysokości
zapotrzebowania poszczególnych surowców dla prywatnych
zakładów przemysłowych swego okręgu, — a w szczegól-
ności przedstawiła w październiku ub. roku Ministerstwu
Przemysłu — dane cyfrowe dla opracowania planu zaopa-
trzenia przemysłu prywatnego w materiały pędne i smary
na cały rok 1946, — następnie w grudniu ub. roku i stycz-
niu b. r. opracowała zapotrzebowanie globalne surowców,
wytworów przemysłowych, artykułów technicznych i po-
mocniczych do celów przemysłowych na I i II kwartał br.
i przesała je do odpowiednich central zbytu, względnie
zjednoczeń przemysłowych Ministerstwa Przemysłu. — Co
miesiąc wreszcie przedstawia temu Ministerstwu nakazane
opracowanie potrzeb w zakresie produktów naftowych.

Materiały cyfrowe oraz odpowiednie ich uzasadnienia
zbiera Izba Przemysłowo-Handlowa od poszczególnych firm
przemysłowych, wzywając je przez komunikaty ogłaszane
w prasie poznańskiej i prowincjonalnej do zgłaszania swych
potrzeb surowcowych i materiałowych, oraz planów i wy-
sokości przewidywanej produkcji. — Nadesłane dotychczas
dane nie wyczerpują jednak całości tych potrzeb, a zwłasz-
cza nie obejmują wszystkich zakładów przemysłowo pry-
watnych, podporządkowanych tutejszej Izbie. — Różne są
tego powody, — jak niedocieranie prasy do odległych za-
kątek prowincji, — niedokładne jej przeglądanie, — małe
zainteresowanie dla poczyniań planowej i uporządkowanej
gospodarki przemysłowej, — wreszcie pewna nieufność w
skuteczność zgłaszanych zapotrzebowań.

Nieufność ta posiada pewne uzasadnienie w zbyt po-
wolnym i tylko częściowym realizowaniu zgłoszonych za-
potrzebowań przez władze centralne. — Niemniej jednak

przypisać to należy trudnościom początkowym, jakie napo-
tykała Izba Przemysłowo-Handlowa. a na wyższym szcze-
blu Ministerstwo Przemysłu w rozpatrywaniu zgłoszonych
zapotrzebowań. Trudności te polegały między innymi przy-
czynami na niedotrzymywaniu przez zainteresowane pla-
cówki przemysłowe nakazanych terminów, — na braku
wymaganego uzasadnienia wysokości potrzeb, — niedołą-
czeniu koniecznych dowodów, uzasadniających przydział
materiałów przemysłowych po cenach „szybnych”, — na
stosowaniu zbyt różnorodnego mianownictwa w oznaczeniu
tych materiałów i na wielu innych niedokładnościach i us-
terkach formalnych.

Ten system uporządkowania gospodarki surowcowej
i zaopatrywanie przemysłu prywatnego w materiały przymy-
słowe, potrzebne do produkcji został wprowadzony od I-go
kwartału br. — Osiągnięciem tego sposobu zaopatrywania
za I kwartał jest uzyskanie przez Izbę Przemysłowo-Hand-
lową przydziałów miesięcznych węgla, drzewa opałowego
z lasów państwowych, — w pewnym stopniu także materia-
łów pędnych i smarów, poza tym przędzy bawełnianej, weł-
nianej (zgrzebnej), jedwabiu sztucznego, przędzy „Atrex” —
pewnych ilości żelaza i stali, cyny, miedzi, aluminium, mo-
siądu, — łonu żelaznego, mosiężnego, brązowego i cyn-
kowego, — niektórych chemikali, jak kwasu mrówkowego
i formaliny, knotów do świec, — wapna i t. d., w odniesie-
niu do niektórych innych materiałów wskazywały władze cen-
tralne właściwe biura sprzedaży, w których pokrycie po-
treb przemysłowych winno się odbywać.

Przydziały te nie są jeszcze wystarczające i zostają roz-
dzielone pomiędzy te przedsiębiorstwa, które w nakaza-
nym terminie zgłosiły swoje zapotrzebowania. Globalne za-
potrzebowania przedstawione przez Izbę Przemysłowo-Hand-
lową Ministerstwu Przemysłu w odniesieniu do węgla śre-
dniego zostały zrealizowane tylko w 32,5%, — węgla gru-
bego w 100%, a miału węglowego nawet 20-krotnie, — w
odniesieniu do drzewa opałowego w 100%, przędzy baweł-
nianej w 20%, sztucznego jedwabiu w 11,5%; innych mate-
riałów przeważnie w 100%. — Nie przydzielono Izbie Prze-
mysłowo-Handlowej dotychczas szkła taflowego, drzewa
użytkowego, budulcowego, — wyrobów włókienniczych, —
dru i gwoździ, śrub i nitów, artykułów elektrotechni-
cznych, przeważnej ilości zgłoszonego zapotrzebowania na ar-
tykuły chemiczne, — wyrobów papierowych — oraz skór
surowych, — ale co do niektórych z tych materiałów prze-
prowadza się jeszcze korespondencję wyjaśniającą, która
doprowadzi prawdopodobnie do pozytywnych wyników.

Opisanie sposobu wygotowania zapotrzebowań przez
przedsiębiorstwa prywatne odkładamy do następnego nu-
meru.

Zadania cechów rzemieślniczych

Organizacja i zakres działania cechów rzemieślniczych
opierają się na rozp. Prez. Rz. z dnia 1. VI. 1927 r. o prawie
przemysłowym, zwanym potocznie „ustawą przemysłową”.
Prawo to zostało do chwili obecnej wielokrotnie zmienione
i uzupełnione. Dzieliło ono pierwotnie zadania cechów na
dwie kategorie, mianowicie na takie, które cechy powinny
były wypełniać **obowiązkowo** pod rygorem ich rozwiązania

i na takie, które cechy **mogły** były wykonywać w miarę
sił i zasobów materialnych. Do pierwszej kategorii zadań
(obowiązkowych) należały sprawy o charakterze raczej
społeczno-zawodowym, a mianowicie: pielegnowanie ducha
łączności oraz podnoszenie godności zawodowej członków;
piecza nad utrzymaniem dobrego stosunku między człon-
kami cechu i ich pracownikami; pośrednictwo pracy; piecza

nad sprawami młodzieży rzemieślniczej; wreszcie rozstrzygnięcie sporów wynikłych ze stosunku nauki. Jako zadania dobrowolne, na które cech mógł być swoją działalność rozszerzać, prawo przemysłowe ustalało: popieranie i urządzanie szkół, kursów, odczytów itp. celem kształcenia zawodowego członków cechu i ich pracowników oraz uczniów; tworzenie kas i funduszy zapomogowych dla członków cechu oraz ich rodzin i pracowników; wreszcie gospodarcze popieranie przemysłowej pracy członków cechu przez utrzymywanie wspólnych warsztatów pracy, składów surowców, półfabrykatów i wzorów, wspólnych magazynów sprzedaży, przez zakładanie kas zaliczkowych dla członków itp.

Z czasem czynniki rządowe doszły do przekonania, że organizację rzemieślniczą powinny być wciągnięte w jak najszerszej mierze w orbitę państwowej polityki gospodarczej, jako że „situacja gospodarcza kraju i świata wymagała bezwzględnie ściślejszej współpracy czynników państwowych z przemysłem i rzemiosłem zarówno w jego ogólnym zakresie, jak i w poszczególnych gałęziach produkcji”. Dotychczasowe cechowe formy organizacyjne rzemiosła jednak — zdaniem kół rządowych — nie nadawały się do tego celu.

Z tych powodów nowela do ustawy przemysłowej z 10. III. 1934 r. zreformowała cały ustrój organizacji rzemieślniczych w ten sposób, że powołała do życia zupełnie nowy rodzaj zespołów rzemiosł pod nazwą „rzemieślniczych związków gospodarczych”. Organizacje te zostały wyposażone w bardzo szeroki zakres uprawnień o charakterze gospodarczym, jak popieranie rozwoju technicznego i gospodarczego rzemiosła, obrona interesów gospodarczych członków, pozyskiwanie krajowych i zagranicznych rynków zbytu, oraz tworzenie dobrowolnych organizacji rzemieślniczych o charakterze zarobkowym dla podejmowania się do dostaw i robót (spółdzielnie, spółki z ogr. odp. itp.). Do założenia takiego związku wystarczało 10-ciu członków. Związek miał charakter organizacji dobrowolnej. Jednak na wniosek Związku Izb Rzemieślniczych minister Przemysłu i Handlu mógłby związkowi nadać formę przymusową z tym skutkiem, że obowiązani byli należeć do niego wszyscy rzemieślnicy danej gałęzi rzemiosła na obszarze działania związku.

Cechów dotychczasowych nowela nie zlikwidowała, pozostawiła im jednak zakres działania bardzo szczytły, pewne drobne resztki o charakterze społeczno-zawodowym, nie nadające się do nowych związków gospodarczych.

Ta niby wielka reforma życia organizacyjnego rzemiosła przyjęta została przez szerokie koła rzemieślnicze dość chłodno, a nawet wręcz nieprzychylnie. Nie dlatego, by rzemiosło było przeciwne rozszerzeniu uprawnień swych organizacji gospodarczych, o które to rozszerzenie upominało się i walczyło od dawna, lecz z tej przyczyny, że nie widziało powodu tworzenia dla tego celu nowych organizacji poza ramami cechów. Sfery rządowe z czasem również przekonały się, że dokonana reforma chybiła celu nie tylko ze względu na nieprzychylnie ustosunkowanie się do niej ogółu rzemiosła, lecz niemniej z wielu innych względów natury technicznej i gospodarczej. Nie doszło nawet do praktycznego wypróbowania tej innowacji organizacyjnej; rzemiosło na terenie całego Państwa obstawało przy swej tradycyjnej organizacji cechowej.

W roku 1938 cechy rzemieślnicze doczekały się pełnej rehabilitacji. Nowela z 8 sierpnia tego roku przyznała im znów szeroki zakres działania, likwidując równocześnie niepopularne nowotwory pod nazwą „rzemieślniczych związków gospodarczych”. Na czoło tych zadań wysuwają się oczywiście sprawy gospodarcze.

W obecnym systemie gospodarki wybitnie uspołecznionej jako jedna z form działalności gospodarczej wysuwa się sprawa udzielania warsztatom rzemieślniczym pomocy w nabywaniu surowców, półfabrykatów oraz środków pomocniczych do produkcji. Drobny przemysł i rzemiosło spełniają przecież obecnie — według oświadczeń rządowych — rolę czynnika pomocniczego dla przemysłu upaństwowionego. Te środki pomocnicze można nabywać w przedsiębiorstwach państwowych. W licznych wypadkach okaza się potrzeba utworzenia dla powyższego celu odrębnych organizacji gospodarczych z odpowiednim aparatem administracyjnym. Nowela z roku 1938 zaleca cechom tworzenie takich organizacji we formie spółek i spółdzielni, wspólnych magazynów sprzedaży, wspólnych warsztatów pracy itp.

Z kolei jako bardzo ważne zadanie cechów wysuwa się sprawa „obrony interesów gospodarczych członków”. Ta

dziedzina pracy społecznej zawsze poważnie absorbowała cechy od samego zarania ich istnienia i nie utraciła do dnia dzisiejszego nic na aktualności. Przeciwnie: dzisiejsze, nader skomplikowane warunki życia i rozwoju rzemiosła wymagają w tym względzie od ludzi, stojących na czele organizacji cechowej, pracy bardziej wytężonej niż kiedykolwiek. Zwalczanie nielegalnego rzemiosła, szerzącego się po wojnie w sposób niebывały, stanowi tylko skromny odcinek zadań cechów o charakterze „obrony interesów gospodarczych członków”.

Od najdawniejszych czasów cechy rzemieślnicze nie na ostatnim miejscu stawiały sobie jako zadanie „pielegnowanie ducha łączności oraz utrzymywanie i podnoszenie godności zawodowej członków”. Pod „duchem łączności” rozumiemy solidarność zawodową i organizacyjną członków, pod „godnością zawodową” zaś — rzetelne współzawodnictwo, uczciwą i solidną pracę oraz należyty stosunek rzemieślnika do klienta. Słowem: zalety, na których rzemiosło w okresie średniowiecza zbudowało swoją potęgę, którymi stoi i upada.

Pieczą nad utrzymaniem dobrego stosunku między członkami cechu i ich pracownikami również nie utraciła w warsztatach rzemieślniczych na aktualności i znaczeniu. W większych przedsiębiorstwach nad utrzymaniem dobrego stosunku między pracownikami i przedsiębiorcami czuwa rada zakładowa. W małych warsztatach rzemieślniczych organu takiego nie mamy. Stanowisko pośrednika między pracownikami, a majstrami pod względem prawidłowego układania się stosunków pracy zajmuje tu cech. Chodzi tu przeważnie o czeladników i uczniów, a więc o ludzi, których stosunek do pracodawcy tym się różni od stosunku wszystkich innych kategorii pracowników, że czeladnik i uczeń nie są nastawieni na stałe pozostawanie w stosunku zależnym, a pracują z myślą usamodzielnienia się w przyszłości. Już z tego zasadniczego względu wzajemny stosunek czeladników i uczniów do ich majstrów układać się powinien inaczej, aniżeli w zakładach stałej pracy najemnej. W wypadku zatargu na tle warunków pracy względnie nauki, cech powinien wystąpić jako organ pośredniczący. Tyczy się to przede wszystkim „pieczy nad młodzieżą, pozostającą na nauce u członków cechu”. Jak słysząc, na warsztatach rządowych znajduje się w opracowaniu nowy system szkolnictwa zawodowego, pomyślanego w wielkim stylu. Przemysł upaństwowiony również zapowiada zorganizowanie w swych fabrykach szkół rzemieślniczych, które staną na wysokim poziomie. Bądźmy jednak przekonani, że dziesiątki tysięcy warsztatów rzemieślniczych sektora prywatnego będą nadal tymi placówkami, do których społeczeństwo oddaje poważną część swego najcenniejszego skarbu — młodzież — na naukę zawodu i wychowania obywatelskiego.

Warsztaty, w których nauczycielem i wychowawcą jest mistrz, były, są i będą tą największą narodową szkołą pracy, która najpoważniej zasila gospodarstwo narodowe w kadry fachowców wszechstronnie wyszkolonych. Zaszczyną i odpowiedzialną funkcję, niejako kuratorium szkolnego, nad tym potężnym szkolnictwem prawo przemysłowe powierza cechom. Nadzór ten podlega na kontroli, czy są należyście przestrzegane warunki umowy o naukę, czy uczniowie są odpowiednio kształceni i wychowywani itd. W razie sporu, wynikłego ze stosunku nauki, cech występuje w imieniu władzy publicznej jako pierwsza instancja rozstrzygająca.

W. G.

Nadesłane książki

W Skalski: — **Jednolity Plan Kont** — Wydawnictwo księgarni Wł. Wilak w Poznaniu. Cena 150,— zł.

Zapowiedziana praca prof. W. Skalskiego pt. „Jednolity plan kont w przedsiębiorstwach przemysłowych i prywatnych w praktyce” wyszła z druku.

Praca ta ma za zadanie ułatwić w praktyce stosowania jednolitego planu kont zatwierdzonego przez przewodniczącego Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów — drogą szczegółowego omówienia funkcji poszczególnych kont i ich wzajemnego związku. Praktyczność broszury podnoszą cztery tablice, przedstawiające arkusz rozliczeniowy kosztów oraz przebieg kosztów przez konta różnych klas, ponadto dołączony spis rzeczowy ułatwiający szybkość wyszukania w treści sposobu rozwiązania wielu zagadnień księgowych.

Poradnik księgowego

1. Konta właścicieli spółki jawnej.

Księgowość w spółce jawnej prowadzi się w zasadzie taką jak w przedsiębiorstwach jednostkowych. Pewne różnice wynikają jedynie z odmiennych przepisów ustawowych (Kodeks handlowy z r. 1934), który w szczególności dotyczy kont właścicieli spółki. Dla każdego wspólnika otwiera się dwa rachunki:

1. rachunek kapitału,
2. rachunek prywatny.

Rachunek kapitału obrazuje nam po stronie „Ma” wkład wspólnika i ewtl. podwyższenie kapitału zakładowego spółki, — po stronie „Winien” natomiast umniejszenie wzgl. wycofanie kapitału danego wspólnika.

Niezależnie od powyższych zmian, wspólnik może podejmować z przedsiębiorstwa pewną część ze składników majątkowych na swoje cele prywatne, (np. w gotówce, w towarze) lub też przedsiębiorstwo pokrywa za niego pewne świadczenia osobiste (np. czynsz dzierżawny za prywatne mieszkanie wspólnika, zapłata za prywatną rozmowę telefoniczną zamiejscową, uiszczenie zaliczki na podatek dochodowy wspólnika itp.).

Tego rodzaju zaszłości muszą być oddzielnie uwidocznione na rachunkach prywatnych bowiem:

- a) wydatki prywatne wspólników nie stanowią części składowej kosztów prowadzenia spółki jawnej,
- b) dane są nieodzowne przy osatecznym rozliczeniu się wspólników po upływie danego roku gospodarczego.

Niewątpliwie nie spacylibyśmy zasad księgowości, gdybyśmy wyżej przykładowo wymienione świadczenia księgowali wprost na rachunku Kapitału każdego wspólnika. Konto kapitału byłoby wówczas mało przejrzyste, utrudniałoby to udzielenie szybkiego wyjaśnienia o wysokości podjęć przez poszczególnych wspólników.

Po myśli art. 107 Kodeksu Handlowego udział wspólnika podlega oprocentowaniu w wysokości cztery od sta od jego udziału, z drugiej natomiast strony wszelkie pobrania majątkowe i świadczenia przedsiębiorstwa na rzecz wspólnika są również oprocentowane.

Z powyższych przyczyn słuszną jest zasada oddzielnego uwidocznienia udziału wspólnika na rachunku „Kapitału wspólnika”, oraz pobrań i świadczeń na rachunku prywatnym.

Przykład:

Kapitał wspólnika X.

Bil. Otw.	8.000,—
-----------	---------

Rk. Prywatny wspólnika X

Kasa	300,—	Banki	200,—
Banki	100,—	Ruchomości	800,—
Towary	250,—		

Kapitał wspólnika Y.

Kasa	2.000,—	Bil. Otw.	4.000,—
		Kasa	2.000,—
		Kasa	4.000,—

Rk. Prywatny wspólnika Y.

Towary	500,—	Kasa	100,—
Kasa	100,—		
Towary	200,—		

Na podstawie powyżej przytoczonych kont możemy wnioskować:

a) oddośnie kont kapitałowych wspólników.

Kapitał spółki w dniu otwarcia wynosił zł 12.000,— (X plus Y) przy nierównym udziale wspólników.

Na skutek dwukrotnej wpłaty (zł 2.000,— + 4.000,—) oraz wycofania (zł 2.000,— w gotówce) wspólnika „Y” kapitał zakładowy spółki podniósł się do zł 16.000,— przy równych już udziałach wspólników.

b) oddośnie rachunków prywatnych wspólników

Rachunek prywatny wspólnika „X” wykazuje saldo kredytowe. Podjęcia jego w gotówce i towarach wynoszą zł 650,—, natomiast wkład do przedsiębiorstwa w ruchomościach i wpłaty do banku — razem zł 1.000,—. Wspólnik „Y” natomiast podjął w towarach zł 700,—, poniesione zaś świadczenia przez spółkę w wysokości zł 100,— zwrócił. (równowartość po stronie „Ma” na jego rachunku prywatnym).

(Technikę zamknięcia kont właścicieli i księgowanie wynagrodzenia wspólnika spółki jawnej za wniesioną pracę omówimy w następnych numerach „Tygodnika”).

2. Rodzaje sum przechodnich w bilansie.

Sumy przechodnie stanowią jedno z zasadniczych zjawisk w księgowości, których głównym zadaniem jest wyrowadzenie rzeczywistego wyniku działalności przedsiębiorstwa za dany okres gospodarczy. Z tej przyczyny doświadczony księgowy-bilansista nie przystępuje bezpośrednio po ukończeniu roku gospodarczego do zamknięcia ksiąg, bowiem w pierwszych miesiącach nowego roku wypłynąć może niejedna zaszłość, którą wypada uwzględnić jeszcze w starym roku gospodarczym. Należyte wyrowadzenie sum przechodnich ma również swe znaczenie z punktu widzenia skarbowego, — bowiem nieuwzględnione koszty prowadzenia we właściwym okresie gospodarczym nie są potrącalne od dochodu.

Odróżniamy cztery odmiany sum przechodnich stanu czynnego i stanu biernego poniżej przytoczonych:

AKTYWA

Sumy przechodnie

w bilansie zamknięcia

PASYWA

1. Naprzód przez nas wypłacone pensje, wypłaty, prowizje, opłaty, honoraria itp.
2. Należne nam prowizje, przewoźne itp.
3. Naprzód przez nas zapłacone odsetki, czynsz, dzierżawa itp.
4. Należne nam odsetki, czynsz, dzierżawa itp.

1. Naprzód przez nas odebrane prowizje, opłaty, honoraria itp.
2. Niezapłacone przez nas prowizje, wypłaty, pensje itp.
3. Naprzód przez nas odebrane odsetki, czynsz, dzierżawa itp.
4. Niezapłacone odsetki, czynsz, dzierżawa itp.

Sumy przechodnie wymienione w punktach 1 i 2 dotyczą należności względnie zobowiązania z tytułu dokonanych świadczeń, — ostatnie natomiast (3 i 4) z tytułu usług kapitałowych.

Przykład:

Koszta ogólne

Obroty	5.000,—	Obroty	150,—
Sumy przechodn. b.	400,—	Sumy przechodn. cz.	200,—
		Strat i Zysk	5.050,—
	5.400,—		5.400,—

Odsetki

Obroty	400,—	Obroty	600,—
Sumy przechodn. b.	100,—	Sumy przechodn. cz.	50,—
Straty i Zysk	150,—		
	650,—		650,—

Sumy przechodnie czynne

Koszta h. (czynsz)	200,—	Bil. Zamkn.	250,—
Odsetki	50,—		
	250,—		250,—

Sumy przechodnie bierne

Bil. Zamkn.	500,—	Koszt. Handl. (wypł.)	400,—
		Odsetki	100,—
	500,—		500,—

Wyjaśnienie powstałych sum przechodnich:

1. naprzód zapłacony czynsz za lokal zł 200,— (np. za styczeń 1946 r.)
2. zaległe wypłaty za m. grudzień 1945 r. zł 400,—

3. pobrane naprzód odsetki za styczeń 1946 r. zł 100,—
4. należne nam odsetki za grudzień 1945 tj. do dnia 31. 12. 45 niezapłacone zł 50,—
Gdybyśmy nie uwzględnił powyższych danych w rachunkach wynikowych za rok 1945., wówczas koszty handlowe zamykałyby się sumą zł 4.850,— zamiast zł 5.050,— tj. wykazalibyśmy dochód czysty o zł 200,— za wysoki,— i podobnie rachunek odsetek przyniosłby zysku zł 200,— zamiast zł 150,—, a więc o 50,— złotych za dużo. Razem czysty zysk byłby o zł 250,— za wysoki.

mgr M. N.

Komunikaty Wlkp. Związku Zrzeszeń Kupieckich

Z życia Zrzeszeń Kupieckich na Ziemiach Odzyskanych.

W dniu 7 kwietnia br. odbył się w Szczecinie przed południem w sali hotelu Continental przy ul. 3 Maja 5 Zjazd organizacyjny Związku Zrzeszeń Kupieckich wojew. zachodnio-pomorskiego. Na Zjazd przybyli delegaci poszczególnych Zrzeszeń Kupieckich z terenu Pomorza Zachodniego prawie 100 proc. Poza tym wzięli udział w Zjeździe przedstawiciele Ministerstwa Ziemi Odzyskanych. Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupieckich R. P. oraz Związków Zrzeszeń Wielkopolskiego, Dolno-Sląskiego i Śląska Opolskiego.

Nadmienić trzeba, że Zjazd ten był ostatnim w organizacji Zrzeszeń Kupieckich w skali wojewódzkiej na Ziemiach Odzyskanych, a także na terenie Rzeczypospolitej. Obecnie więc Zjazd Delegatów Naczelnej Rady, który odbył się w dniach 4 i 5 maja rb. w Łodzi, obeszany będzie delegatami z wszystkich Wojewódz. Zrzeszeń Kupieckich całej Rzeczypospolitej.

Konferencja Delegatów Kupiectwa Ziemi Odzyskanych z przedstawicielami Ministerstwa Ziemi Odzyskanych.

Po Zjeździe Organizacyjnym Związku Zrzeszeń Kupieckich wojew. zachodnio-pomorskiego w Szczecinie, odbyła się po południu konferencja delegatów kupiectwa Ziemi Odzyskanych z przedstawicielami Ministerstwa Ziemi Odzyskanych w osobach: dyrektora Departamentu p. Obalińskiego oraz naczelnika Wydziału Handlu p. Olszyńskiego. Kupiectwo Zrzeszone reprezentowane było przez delegatów Naczelnej Rady Związków Wojewódzkich Pomorza Zachodniego, Dolnego Śląska, Śląska Opolskiego, Mazur i Wielkopolski oraz przedstawicieli Ziemi Lubuskiej z Zielonej Góry, Gorzowa, Ślubie i Drezdenka.

Referat podstawowy wygłosił p. dr Pacynski z ramienia Naczelnej Rady n. t. „Warunki zagospodarowania Ziemi Odzyskanych”. Podajemy główne momenty referatu w układzie dyspozycyjnym. Dotychczasowa akcja osiedleńcza to akcja spontaniczna i chaotyczna, jedyna pozytywna — to akcja osadnictwa wojskowego, które ma dać zaplecze głównym ośrodkom miejskim. Ziemię Odzyskaną wg. danych z 1939 r. miały 8 milionów ludności, z której 75 procent to element miejski a tylko 25 proc. element wiejski. Reforma Rolna musi się przyczynić do podniesienia potencjału wiejskiego, koniecznego jako zaplecze miast. W dotychczasowej akcji osiedleńczej kupiectwa spotykamy się z nieracjonalną strukturą handlową. Mało handlu hurtowego, a w handlu detalicznym duże przerosty branżowe (restauracje, sklepy spożywcze).

Trudności i hamulce w akcji osiedleńczej można podzielić na dwa rodzaje: a) natury psychologicznej (obecność Niemców, spekulant-szabrownik, oświadczenia różnych mężów stanu, wielotorowość władz administracyjnych), b) natury fizycznej (kwestia bezpieczeństwa, niedostateczny stan

wyżywienia). Do obowiązków, jakie ciążyą na kupiectwie na Ziemiach Odzyskanych, należą: obowiązek wytrwania na terenie, utrzymanie poziomu kultury materialnej, ochrona majątku narodowego, udział i współpraca z władzami, kolaboracja z samorządem gospodarczym, obowiązek zrzeszenia się, organizowanie samopomocy, kształcenie kupca w zawodzie, praktyki wakacyjne dla uczniów jako narybku dla Ziemi Odzyskanych.

W referacie naczelnika Wydz. Handlu Ministerstwa Ziemi Odzyskanych, p. Obalińskiego omówione zostały kwestie ulg w podatku obrotowym i dochodowym za rok 1945 i 1946, o przyznaniu których Ministerstwo Ziemi Odzyskanych wystąpiło do Ministerstwa Skarbu. Dalej sprawa uregulowania czynszów wg. mnożnika 4—6 podstawy z roku 1939. Dotychczasowy mały kontakt Zrzeszeń Kupieckich z Ministerstwem Ziemi Odzyskanych musi być poszerzony i stały. Zasady praworządności muszą być bezwzględnie stosowane na Ziemiach Odzyskanych.

Referat ostatni wygłoszony przez dyrektora Ekspozytury Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni — w Szczecinie, p. Zdanowicza naświetlił stan faktyczny dotychczasowej „roboty” na Ziemiach Odzyskanych. Naczelna i podstawowa zasada na Ziemiach Odzyskanych stać się musi zasada praworządności. O stosowanie tej zasady my już nie prosimy, lecz alarmujemy. Mamy trzymać STRAŻ NAD ODRĄ. Czego jednak mamy się trzymać, gdy nieruchomości są — państwowe, meble — państwowe, warsztaty — państwowe, a walizki nasze są za słabe, aby nas utrzymać. Jesteśmy tylko nominatami. Rewizja nominacji jest kwestią palącą. Jesteśmy w Szczecinie, mieście portowym nad Bałtykiem. Mamy opanować morze. Twierdzę, że handel w różnych formach opanuje tylko plażę, morze zaś opanuje tylko handel wolny. Jeśli dziś obserwujemy pewne rumieńce na Ziemiach Odzyskanych, to znów twierdzę, że są one wynikiem działalności kupców, tego elementu, który nie szczędzi trudów i wysiłków, aby te ziemie zagospodarować. Życiem gospodarczym rządzą twarde i stałe prawa ekonomiczne — prawo podaży i popytu. Dopóki one nie zostaną zrównoważone, wszelkie ograniczenia i zakazy nie odniosą skutku. W poczynaniach więc naszych nad zagospodarowaniem i utrzymaniem Ziemi Odzyskanych baczmy, by nie przeklinały nas pokolenia przyszłe, które niewykorzystanie naszej szansy dziejowej sądzić by musiały.

W dyskusji nad referatami zabierali głos przedstawiciele Ministerstwa Ziemi Odzyskanych, Rady Naczelnej, Związków Wojewódzkich i Ziemi Lubuskiej. W ostatecznym wyniku konferencji poszczególne zagadnienia dot. kupiectwa zrzeszonego Ziemi Odzyskanych ujęte zostały we wnioski — wytworne, złożone do Prezdyum. które za pośrednictwem Naczelnej Rady i przy jej współpracy realizować będzie Ministerstwo Ziemi Odzyskanych.

Wiadomości różne i komunikaty:

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Zagadnienie podatkowe.

Zapytanie: Firma dostarcza Państwowym Zakładom Handlowi Nasion nasiona buraków cukrowych po cenie własnej bez doliczania jakiegokolwiek zysku, a nawet kosztów własnych, związanych z zakupem. Za te nasiona firma otrzymuje kwity na cukier, za który płaci po zł 15,— za kg plus opakowanie. Cukier ten firma może sprzedać po cenie rynkowej (165,— zł za kg). Czy firma obowiązana jest płacić podatek obrotowy — tylko od sprzedanego cukru, czy też również od nasion buraków, w tym drugim wypadku

jaką cenę ich sprzedaży przyjąć należy do obliczenia obrotu. Dalsze zagadnienie: Jak należy ustalić wysokość zysku?

Odpowiedź: Nasamprzód należy odróżnić dwa pojęcia wstępne: przedmiot opodatkowania oraz podstawę opodatkowania. Jeżeli chodzi o pojęcie pierwsze, to w myśl art. 1 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym, podatki podlegają „prywatno-prawne, zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług, wykonywane na obszarze Rzeczypospolitej”.

Prywatno-prawnym odpłatnym świadczeniem rzeczy jest w szczególności sprzedaż za gotówkę, na kredyt lub zbycie drogą zamiany wszelkiego rodzaju towarów (surowców

połowyróbów i wyrobów gotowych) oraz innych rzeczy, które sprzedawca nabył, wydobył lub wytworzył.

Podstawę zaś opodatkowania stanowi w myśl art. 15 powołanego dekretu, obrót.

Obrotem jest odpłata, a więc przypadający ekwiwalent bądź pieniężny, bądź też w naturze, za spełnione świadczenia podlegające podatкови.

W świetle tych przepisów stan faktyczny przedstawiony w zapytaniu będzie się przedstawiał następująco: Firma dokonywa pierwszego świadczenia w postaci dostarczenia Państwowym Zakładom Hodowli Nasion nasiona buraków cukrowych. Świadczenie to podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych, przyczem obrotem dla firmy (nie dla Zakładów) będzie ekwiwalent w naturze t. j. cukier, którego wartość obliczono w wysokości 15,— zł za kg. Kwestia oddania nasion po cenie własnej bez doliczenia jakiegokolwiek zysku, a nawet kosztów własnych, związanych z zakupem jest dla podatku obrotowego bez znaczenia.

Jeżeli chodzi o kwestię opakowania poruszoną w zapytaniu, to należy ją traktować według dotychczas obowiązujących zasad ogólnych, a mianowicie:

Przy sprzedaży towaru z opakowaniem, zapłatą jest nie tylko cena towaru, lecz także należność za opakowanie bez względu na to, czy ją wliczono w cenę towaru, czy też określono ją jako należność dodatkową i czy wreszcie obliczono ją tylko w wysokości własnych kosztów.

W naszym przykładzie trzeba oczywiście pamiętać o tym, kto tu jest sprzedającym cukier i doliczającym koszty opakowania.

Drugim świadczeniem firmy jest sprzedaż cukru po cenie rynkowej (165,— zł za 1 kg), które to świadczenie również podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych, ale tym razem już nie drogą zamiany, lecz za gotówkę lub na kredyt.

Obrotem dla firmy będzie tu cena sprzedażna cukru (165,— zł za kg) plus ewentl. koszty opakowania w myśl podanej wyżej zasady. Koszty te zresztą mogą ulec następnie przeksięgowaniu, zależnie od dalszego biegu sprawy w stosunku do kontrahenta (porównaj: sprzedaż — kupno — kupno — sprzedaż).

Odnośnie zagadnienia zysku należy zaznaczyć, iż problem zysku nie może opierać się na obliczaniu jego wysokości przy poszczególnych transakcjach, lecz jest on wyrazem końcowym całokształtu gospodarki przedsiębiorstwa wynikającym z wyników zamknięcia ksiąg handlowych.

Gdyby jednak przyjąć, że firma, o której mowa w zapytaniu, zajmuje się tylko wspomnianymi dwoma rodzajami transakcji, to zysk wynikałby jedynie z dokonywania transakcji sprzedaży cukru.

Uwaga: Jeżeli chodzi o wysokość obrotu przy pierwszej transakcji, to odpowiedź powyższa jest właściwa pod warunkiem, że wyrażenie w zapytaniu: „płaci po 15 zł,—” oznacza cenę za pewną jednostkę dostarczonych nasion. W przeciwnym przypadku wysokość obrotu będzie inna.

mgr Z. Mielcarzewicz.

Wystawa prac przemysłu domowego.

W dniu 7 kwietnia b. r. odbyła się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu wystawa prac przemysłu domowego absolwentek i absolwentów prowadzonych przez Izbę od blisko roku 2-tygodniowych kursów w zakresie zabawek miękkich i drewnianych, ozdób choinkowych, pantofli domowych oraz letnich. (sznurkowców i korkowców). Na kursach tych zostało wyszkolonych z górą 200 osób przeważnie kobiet. Kursy te trwają nadal. Wystawa miała na celu zobrazowanie przeglądu wytwórczości domowej osób, które ukończyły kursy. Wystawa zgromadziła kilkakrotnie ciekawych i ładnych eksponatów, z których na szczególne uwzględnienie zasługuje lalka z główką z masy papierowej, wykonaną ręcznie przez jedną z kursistek. Produkcja tych główek dotychczas w Polsce nie istnieje. Celem jej rozpowszechnienia zarówno dla produkcji krajowej, jak i na eksport, Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu w najbliższym czasie uruchomi kursy wyrobu tych główek po-

dobnie jak i innych wyrobów z masy papierowej. Zwracali również uwagę piękne wzory kwiatów z filcu, których wyrób będzie również przedmiotem nauki na kursach. Dzięki tym kursom co dwa tygodnie powtarzanym, i niejednokrotnie równolegle w kilku kompletach, Poznań wyrabia się na ośrodek domowego przemysłu zabawkar-skiego i galanterijnego, którego zasięg zaczyna obejmować również inne miasta jak Warszawa, Łódź i Kraków, z których napływają zamówienia.

Nowe podstawy podatkowe samorządu gospodarczego.

Izby samorządu gospodarczego, mianowicie rolnicze, przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze, otrzymały nowe podstawy podatkowe, jako główne źródło ich wpływów budżetowych, a to na zasadzie uchwalonych i dotąd nieogłoszonych dekretów o podatkach i finansach komunalnych. Na rzecz Izb rolniczych przypada 3 proc. od podatku gruntowego w gminach wiejskich, a to z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego oraz 3 proc. z podatku gruntowego w gminach miejskich.

Na rzecz Izb przemysłowo-handlowych oraz Izb rzemieślniczych przypada po 1 proc. wpływów z podatku obrotowego.

Kwoty, przypadające na rzecz samorządu gospodarczego otrzymują Izby przez właściwe ministerstwa, mianowicie Izby rolnicze przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, i Izby przemysłowo-handlowe oraz Izby rzemieślnicze przez Ministerstwo Przemysłu.

Źródła te nie stanowią zatem nowego obciążenia podatkowego ani gruntów, ani obrotu, stanowią tylko wydzielenie części tych podatków na rzecz samorządu gospodarczego.

Udział prywatnych przedsiębiorstw w Funduszu Inwestycyjnym.

Jak się dowiadujemy, na trzy kwartały (II—IV) roku bieżącego przeznaczają się dla prywatnego życia gospodarczego zaledwie 30 milionów złotych na całą Polskę. Kwota ta stanowi oczywiście drobną część zgłoszonego zapotrzebowania.

Z Izby Rzemieślniczej w Poznaniu.

Reskryptem Ministra Przemysłu z dnia 11. III. 46 została zatwierdzona kandydatura ob. mgr T. Wiesiołowskiego na stanowisko dyrektora Izby Rzemieślniczej w Poznaniu. Ob. Wiesiołowski objął urządowanie z dniem 1. IV. 46. Funkcję w-dyrektora pełni w dalszym ciągu ob. Fr. Sobkowski.

Mydło PRZEDWOJENNEJ JAKOŚCI

MIA
HENRYK
Żak
Sgrafica
POZNAŃ

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska
Agencja Reklamy Fr. Krajna —
Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Rataj-
czaka 7 — Tel. 30-80 i oddz. Kraków
Rynek Gł. 46 — Tel. 503-65

Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V-4085
Cena numeru 10,— zł, prenumerata
kwartalnie 100,— zł